

ERIKOISMÄÄRÄYKSIÄ

traktorin käyttöä varten.

Täyttö.

Ensi ajoin lähdettyä uuni täytetään aluksi ensiluokkaisella sormenpäänsuuruisella lehtipuuhiilellä osaksi kahden tarkistusluukun kautta puoleen niiden korkeudesta, osaksi täyttöaukon kautta suunnilleen kämmenen leveyden ensi-ilmanottolaitetta korkeammalle, jonka jälkeen uuni täytetään puilla. Hiilentäyttö on suoritettava huolella sekä puhdistusluukujen että polttoainetäyttöluukun kautta, ja hiilet on työnnettävä myös palamiskurkun taakse niin, että tyhjiötä ei synny. Tällä tavoin menettellään myös joka täyspuhdistuksen jälkeen.

Sytytys.

1) Imurilaitteen läppä avataan sekä lisäilmaläppä suljetaan. Tarkistakaa, että kaikki kehittimen sekä puhdistimien luukut ovat hyvin suljetut.

2) Imuria käytetään muutaman hetken, jolloin kehittimeen sekä putkistoihin mahdollisesti jäänyt palamaton kaasu poistuu. Ellei näin menettellä, saattaa vanha palamaton kaasu räjähtää kehittäen sytytettäessä.

3) Kehitin sytytetään paperilla tai puuspriihin kastetulla trasselitukolla, joka viedään ensi-ilmaventtiilin suulle. Sytytyksen aikana saattaa tapahtua, että polttoaine holvautuu. Tätä seikkaa tarkastetaan ensi-ilmaventtiilin kautta sekä korjataan painamalla kohennusraudalla pilkkeet alas.

4) Imurin vielä toimiessa lisäilmaläppä avataan kokonaan niin, että ilmaa imeytyy putkistoon. Tämä toimenpide helpottaa käynnistystä.

5) Moottorin käynnistys. Imuriläppä avataan kokonaan niin, että moottori käynnistettäessä saa mahdollisimman paljon ilmaa. Sytytys asetetaan niin myöhäiselle kuin mahdollista, (älkää unohtako tätä, sillä muuten syntyy takaisku) ja kaasuläppä avataan täydellisesti. Pumpatkaa pari kolme kertaa käynnistysruiskua sekä käynnistäkää moottori. Tällä bensinimäärällä moottori käy ainoastaan muutaman hetken, joten ruiskua on käytettävä niin kauan, kunnes moottori, sulkemalla imuriläppä sekä pienentämällä lisä-ilma-annosta saadaan käymään kaasulla.

6) Jollei moottori lähde käymään, käynnistetään imuri uudelleen. Hetkisen kuluttua painetaan pari kertaa käynnistysruiskua, ja moottori käynnistetään yllämainitulla tavalla.

7) Lämpimällä ilmalla on hyvä sijoittaa faneri- tai kangaslevyt jäädyttäjien molemmin puolin paremman ilmavirtauksen ja kaasun saamiseksi.

8) Hyödyllisen käyttötehon aikaansaamiseksi on moottorissa oltava vähintään 7—8 kg paine silinteriä kohden.

9) Puukaasua käytettäessä sytytystulppain kärkivälien tulee olla 0,4 mm.

Mitä laitteen puhdistukseen, käyttöön, sekä mahdollisesti ilmestyviin vikoihin tulee, seuratkaa tarkoin niitä ohjeita, jotka on annettu Bolinder-Hesselman käsikirjassa.

Valtioneuvoston päätös

traktoreihin asennettavien puu- ja puuhiilikaasuttimien rakenteesta, asennuksesta ja käytöstä.

Annettu Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1941.

Kansanhuoltoministeriö on puu- ja puuhiilikaasuttimien käytön edistämisestä 8 päivänä marraskuuta 1940 annetun lain 2 §:n nojalla määrännyt traktoreihin asennettavien puu- ja puuhiilikaasuttimien rakenteesta, asennuksesta ja käytöstä seuraavaa:

Rakenne.

1 §.

Traktoreihin asennettavien puu- ja puuhiilikaasuttimien rakenteeseen nähden on soveltuvin kohdin voimassa, mitä moottoriajoneuvoihin asennettavien kaasuttimien rakenteesta on määrätty.

Asennus.

2 §.

Kaasuttimen ja jäähdyttimen väliset putket on siten asennettava, että ne voivat vapaasti laajentua osien tai liitosten murtumatta.

3 §.

Käynnistytuulettimen poistojohdon tulee päättyä ylöspäin pystysuorassa suunnassa vähintään 1,7 metrin korkeudella maasta.

Milloin moottorin osia käynnistyksen helpottamiseksi lämmitetään tuulettimen poistokaasulla, saadaan poistoputki kaasun johtamiseksi tarpeellisen letkun liittämistä varten varustaa haaralla, joka voidaan sulkea kaasutiiviillä tulpalla.

Tuuletin on kytkettävä laitteeseen siten, ettei kipinöitä voi purkautua poistoputkesta.

4 §.

Nestemäisen polttoaineen säiliö ja putket on sijoitettava siten, etteivät ne joudu alttiiksi kuumentumiselle.

Käyttö.

5 §.

Traktorin kaasuttimen saa 10 ja 12 §:ssä mainituin poikkeuksin sytyttää tai sen kannet, luukut ja venttiilit avata tahi palamisjätteet poistaa

tai sen moottoria lämmittää avoliekillä ainoastaan vapaassa ulkoilmassa. Tulenarkojen aineiden läheisyydessä älköön mainittuja tehtäviä missään tapauksessa suoritettako.

Puhdistus- ja tarkastusluukkuja ei ilman pakottavaa syytä saa avata tiellä tai kadulla tai muulla yleisellä paikalla. Samoin on puhdistimien avaamista näillä paikoilla vältettävä.

Kaasutinta tyhjennettäessä ja puhdistettaessa on tulenvaaran välttämiseksi noudatettava tarpeellista varovaisuutta ja tyhjennettävä palamisjätteet veteen, maakuoppaan tai muuhun sellaiseen paikkaan, missä syttymismahdollisuutta ei ole.

6 §.

Täyttökantta ja luukkuja avattaessa on laitteissa oleva kaasu heti syytettävä. Kaasuttimen kuumana ollessa ei räjähdysvaaran vuoksi saa avata useampia luukkuja samanaikaisesti.

7 §.

Ennen kaasuttimessa olevan polttoaineen syyttämistä on laitteissa oleva palamaton kaasu poistettava, käyttämällä käynnistystuuletinta vähintään yhden minuutin ajan, jolloin täyttökantta on raotettava muiden luukkujen ollessa suljettuina.

Bensiniä tai muuta helposti haihtuvaa nestemäistä polttoainetta ei saa käyttää kaasuttimen syyttämiseen.

8 §.

Nestemäisen polttoaineen säiliön täyttäminen kaasuttimen kuumana ollessa on kielletty.

9 §.

Puuhiilikäyttöinen traktori saadaan ajaa moottoria kaasulla käyttäen vajaan ja moottori siellä pysäyttää, mikäli vajaan ei käytetä työhuoneena tai varastona eikä se ole yhteydessä asumiseen tai työskentelyyn käytettäviin huoneisiin ehdolla, että kaikki kaasuttimen aukot heti suljetaan ja vaja pidetään hyvin tuuletettuna.

Puukäyttöinen traktori saadaan ajaa moottoria kaasulla käyttäen vajaan ja moottori siellä pysäyttää vain siinä tapauksessa, että vajaan on täysin erillään asunnosta tai täysin tiiviillä aukottomalla väliseinällä eristetty työskentelyyn käytettävistä huoneista eikä vajaan päälläkään ole tällaista huonetta. Tällöin on myöskin tuuletusta vajaan erikseen tehottava vähintään neljän tunnin aikana moottorin pysäyttämisen jälkeen. Sinä aikana ei kukaan saa oleskella vajaan.

Traktorin käyttöön ja säilyttämiseen nähden muunlaisissa vajoissa ja huoneissa on noudatettava, mitä puu- ja puuhiilikäyttöisistä moottori-ajoneuvoista tässä suhteessa erikseen on määrätty tai määrätään.

10 §.

Puu- ja puuhiilikäyttöisen traktorin kaasutin saadaan syyttää ja sen moottori käynnistää kaasua käyttäen 9 §:n 1 ja 2 momenteissa mainituissa vajoissa ehdolla:

a) että käynnistystuuletin paineaukkoon välittömästi ja täysin kaasutiiviisti liitetään ulkoilmaan johtava, enintään 3 metrin pituinen ja vähintään 60 millimetrin läpimittainen teräsputki tai kudoksella vahvistettu kumiletku, jonka ulompi pää on siten sijoitettu, ettei poistuva kaasu aiheuta haittaa ympäristölle;

b) että moottorin pakoputkeen liitetään samanlainen ja siten sijoitettu teräsputki, kuin edellä a kohdassa on mainittu;

c) että moottoria sen käynnistyttyä, ennen a ja b kohdissa mainittujen putkien irrottamista käytetään riittävän kauan, niin että traktori sen pysähtymättä voidaan ajaa ulos vajasta; ja

d) että vajan tuuletusta sytyttämisen ja käynnistyksen aikana erikokoisesti tehostetaan.

11 §.

Milloin traktorin ajaminen vajaan moottoria kaasulla käyttäen ja sen moottorin pysäyttämisen tai käynnistämisen kaasua käyttäen ei ole tämän päätöksen 9 ja 10 §:n mukaan sallittu, saadaan traktori ajaa vajaan nestemäistä polttoainetta käyttäen, sitten kun kaasun kehitys on täydellisesti lakannut. Näissä tapauksissa on myös moottorikaasutinta vajassa sytyttämättä käynnistettävä nestemäisellä polttoaineella.

12 §.

Kaasuttimen kannet, luukut ja venttiilit saa avata ja palamisjätteet siitä poistaa vajassa vain, jos kaasutin on täysin jäähtynyt ja kaasu on täydellisesti poistettu laitteista käyttämällä käynnistystuuletinta vähintään kolmen minuutin ajan ulkoilmassa tai 10 §:n mukaisesti varustetussa vajassa.

13 §.

Poliisiviranomaiset ja ammattientarkastajat valvovat tämän päätöksen noudattamista, ja on heillä sitä varten oikeus käydä tarkastuksella tässä päätöksessä mainituissa vajoissa.

14 §.

Kaasuttimien käytöstä aiheutuneista tulipaloista, myrkytyksistä ja muista tapaturmista on tehtävä ilmoitus paikalliselle poliisiviranomaiselle ja ammattientarkastajalle.

15 §.

Jäljennös tästä päätöksestä on puu- tai puuhiilikäyttöisen traktorin haltijan toimesta pidettävä sen käyttäjän nähtävänä joko traktorin säilytysvajassa tai muussa sopivassa paikassa.

16 §.

Tähän päätökseen sisältyvien määräysten rikkomisesta on rangaistus määrätty puu- ja puuhiilikaasuttimien käytön edistämisestä 8 päivänä marraskuuta 1940 annetussa laissa.

17 §.

Tämä päätös tulee voimaan 21 päivänä marraskuuta 1941. Kuitenkin saadaan traktoreita, joihin tämän päätöksen voimaan tullessa jo on asennettu puu- tai puuhiilikaasutin, käyttää 31 päivään maaliskuuta 1942, vaikka ne eivät täytä tämän päätöksen 2 ja 3 §:ssä olevia määräyksiä.